

Số: 14/TB-VC1-HC

Hà Nội, ngày 22 tháng 02 năm 2024

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM
Đối với bản án hành chính sơ thẩm có vi phạm bị sửa án

Qua công tác kiểm sát việc giải quyết theo thủ tục phúc thẩm đối với vụ án hành chính “*Khiếu kiện quyết định hành chính trong lĩnh vực đất đai*”, giữa người khởi kiện là bà Nguyễn Thị Thời với người bị kiện là Ủy ban nhân dân (UBND) quận L, thành phố H, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thấy trong quá trình giải quyết vụ án, Tòa án cấp sơ thẩm có sai lầm trong đánh giá chứng cứ và áp dụng pháp luật, cần rút kinh nghiệm như sau:

1. Nội dung và quá trình giải quyết vụ án

Dự án Hoàn chỉnh hạ tầng kỹ thuật ô đất thuộc ô quy hoạch G.2/THCS, G.2/NT2, G.2/CX, G.2/P2, G.2/P3 phụ cận tuyến đường quy hoạch 40m, quận L (sau đây gọi là dự án) đã được Hội đồng nhân dân Thành phố H chấp thuận tại các Nghị quyết từ năm 2018 đến năm 2020 đồng thời nằm trong kế hoạch sử dụng đất của quận L đã được UBND thành phố H phê duyệt.

Ngày 07/8/2019, UBND quận L ban hành thông báo thu hồi đất của hộ gia đình bà Nguyễn Thị Thời. Địa chỉ: Tổ 20 phường L, quận L. Diện tích dự kiến thu hồi: 260m²; Thửa đất số 24 – 24: thuộc tờ bản đồ số 9; Loại đất đang sử dụng: Đất nông nghiệp.

Ngày 14/10/2019, UBND quận L ban hành Quyết định số 1756/QĐ-CTUBND, nội dung: Áp dụng biện pháp kiểm đếm bắt buộc đối với bà Nguyễn Thị Thời đang sử dụng tại thửa đất số 24 – 24 đồng thời đã lập biên bản bàn giao Quyết định trên cho hộ bà Thời, nhưng gia đình bà không nhận, không ký vào biên bản và không chấp hành các nội dung đã nêu trong quyết định.

UBND quận L ban hành Quyết định về việc Cưỡng chế thực hiện Quyết định kiểm đếm bắt buộc đối với hộ bà Thời. Ngày 10/12/2019, Tổ công tác GPMB phường L tiến hành lập biên bản cưỡng chế thực hiện kiểm đếm bắt buộc đất đai đối với hộ bà Thời trên tổng diện tích đất bị thu hồi: 260m²; nhà ở và các công trình xây dựng, vật kiến trúc trên đất.

Ngày 03/11/2021, UBND quận L ban hành Quyết định số 6895/QĐ-UBND về việc thu hồi 260m² đất do hộ bà Nguyễn Thị Thời đang sử dụng tại thửa đất số 24 – 24 để thực hiện dự án.

Cùng ngày, UBND quận L ban hành Quyết định số 6925/Q- UBND về việc phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ đối với hộ gia đình bà Thời với tổng số

tiền bồi thường, hỗ trợ là 293.187.540 đồng gồm các khoản: Bồi thường về đất: $252.000 \text{ đồng} \times 260 \text{ m}^2 = 65.520.000 \text{ đồng}$; nhà ở công trình xây dựng: 44.187.000 đồng (tỷ lệ BT 50%); hỗ trợ đào tạo nghề: 182.700.000 đồng; thưởng tiến độ: 780.000 đồng.

Không đồng ý với các quyết định thu hồi đất và phê duyệt phương án bồi thường hỗ trợ đối với gia đình mình, bà khởi kiện yêu cầu Tòa án nhân dân thành phố H:

- Tuyên hủy Quyết định số 6895/QĐ-UBND ngày 03/11/2021 của UBND quận L về việc Thu hồi 260 m^2 đất do hộ gia đình bà Thời đang sử dụng.

- Hủy Quyết định số 6925/QĐ-UBND ngày 3/11/2021 của UBND quận L về việc phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ đối với hộ gia đình bà Thời.

Tại bản án hành chính sơ thẩm số 186/HCST/2023 ngày 31/7/2023 của Tòa án nhân dân thành phố H, quyết định, xử:

- Bác toàn bộ yêu cầu khởi kiện của bà Nguyễn Thị Thời đối với yêu cầu hủy các Quyết định hành chính số 6895/QĐ-UBND và số 6925/QĐ-UBND cùng ngày 03/11/2021 của UBND quận L về việc thu hồi đất và phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ đối với hộ gia đình bà Nguyễn Thị Thời.

Ngày 02/8/2023, bà Nguyễn Thị Thời có đơn kháng cáo toàn bộ bản án hành chính sơ thẩm.

Ngày 29/8/2023, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội ban hành Quyết định số 15/QĐKNPT-VC1-HC kháng nghị phúc thẩm đối với Bản án hành chính sơ thẩm số 186/HCST/2023 ngày 31/7/2023 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội theo hướng chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của bà Nguyễn Thị Thời: Hủy một phần Quyết định 6925/QĐ-UBND ngày 03/11/2021 của UBND quận Long Biên; buộc UBND quận Long Biên phải hỗ trợ cho bà Nguyễn Thị Thời 40% giá đất ở trong hạn mức đất giao đất ở mới tối đa của địa phương; buộc UBND quận Long Biên phải hỗ trợ cho bà Nguyễn Thị Thời 4.000.000 đồng đối với gia đình chính sách.

Bản án hành chính phúc thẩm số 822/2023/HC-PT ngày 13/11/2023 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội, quyết định xử: Chấp nhận một phần kháng cáo của bà Nguyễn Thị Thời và kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội; sửa quyết định của Bản án hành chính sơ thẩm theo hướng: Bác yêu cầu khởi kiện của bà Nguyễn Thị Thời đối với yêu cầu hủy Quyết định số 6895/QĐ-UBND ngày 03/11/2021 của UBND quận Long Biên. Hủy Quyết định số 6925/QĐ-UBND ngày 03/11/2021 của UBND quận Long Biên về việc phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ đối với hộ gia đình bà Nguyễn Thị Thời. Buộc UBND quận Long Biên thực hiện nhiệm vụ, công vụ theo quy định của pháp luật.

2. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm

Thứ nhất: Đối với khoản hỗ trợ về đất

Bà Thời trình bày: Diện tích 260m² đất bị thu hồi được giao từ những năm 1987 vì bà là vợ liệt sĩ đã được UBND xã L ưu tiên giao đất giãn dân, gia đình bà sử dụng vào mục đích để ở ổn định từ trước ngày 15/10/1993, đã kê khai hộ khẩu thường trú, có biển số nhà, điện nước, đóng thuế đất thổ cư nhiều năm nay. Nguồn gốc đất đã được nguyên Bí thư, Chủ tịch xã L và cán bộ thư ký đội trưởng đội sản xuất xác nhận bằng văn bản kèm theo một sổ biên lai thu thuế đất.

Theo giấy xác nhận của UBND quận L ngày 08/4/2021: Nguồn gốc thửa đất bị thu hồi là đất nông nghiệp được giao thời điểm năm 1987 (giao theo khoản 10) và được điều chỉnh, rà soát lại năm 1997-1999 (danh sách giao đất mang tên bà Nguyễn Thị Sử (mẹ bà Thời) thuộc đội sản xuất số 04 xã L). Tại thời điểm giao đất, bà Nguyễn Thị Thời là đối tượng được giao đất trong hộ gia đình là Nguyễn Thị Sử. Đến khi thực hiện giao đất nông nghiệp theo Nghị định 64/NĐ-CP ngày 29/9/1993 của Chính phủ tại xã L không thực hiện việc rũ rỗi để chia lại đất. Trong quá trình sử dụng, gia đình bà Sử tách trả cho con là bà Nguyễn Thị Thời toàn bộ thửa đất (không có giấy tờ); bà Thời đã tự ý chuyển mục đích sử dụng đất, xây dựng công trình từ thời điểm sau ngày 15/10/1993 đến trước ngày 01/7/2004 (không có hồ sơ xử lý của cơ quan nhà nước có thẩm quyền). Hiện bà Thời sử dụng ổn định khu đất trên, không tranh chấp.

Ngày 15/4/2021 UBND phường L tổ chức họp lấy ý kiến về nguồn gốc, thời điểm sử dụng đất, thời điểm xây dựng công trình trên đất đối với các hộ có đất nằm trong dự án, nội dung thể hiện: Hộ gia đình ông Tăng Long Khánh, bà Nguyễn Thị Thời. Nguồn gốc đất nông nghiệp giao cho hộ gia đình bà Nguyễn Thị Sử (là mẹ bà Thời, bà của ông Khánh). Thời điểm xây dựng công trình trước 1993, cải tạo lại trên nền hiện trạng cũ trước 2003.

Theo Phương án chi tiết bồi thường, hỗ trợ thực hiện Dự án, xác định: Nguồn gốc đất: “...*Trong quá trình sử dụng bà Thời đã tự chuyển đổi mục đích, xây dựng công trình tại khu vực đất trên, thời điểm xây dựng từ 15/10/1993 đến trước 01/7/2004 (không có hồ sơ xử lý của cơ quan nhà nước có thẩm quyền). Hiện bà Thời sử dụng ổn định khu đất trên, không tranh chấp khiếu kiện. Hộ gia đình bà Thời chưa được cấp GCNQSD đất tại vị trí đất trên*”.

Tại phiên tòa người bảo vệ quyền và nghĩa vụ của người bị kiện cũng thừa nhận: Thời gian chuyển đổi mục đích sử dụng của hộ gia đình bà Nguyễn Thị Thời như trong phương án chi tiết bồi thường, hỗ trợ là đúng.

Bà Thời cung cấp một số Biên lai thu thuế nhà đất trong đó thể hiện bà đã đóng thuế nhà đất quý 3, 4 năm 2004 với số tiền 18.900 đồng. Biên lai thu thuế nhà đất năm 2001-2002 với số tiền thuế đất 11.000 đồng.

Bản án sơ thẩm cũng nhận định: “*Do vậy, Hội đồng xét xử xác định nguồn gốc đất như xác nhận của UBND phường L ngày 08/4/2021 là có căn cứ*”.

Do đó, có cơ sở xác định diện tích đất bị thu hồi của hộ gia đình bà Nguyễn Thị Thời nguồn gốc là đất nông nghiệp được giao theo khoán 10. Công trình xây dựng trên đất thời điểm từ sau ngày 15/10/1993 đến trước ngày 01/7/2004.

Căn cứ Điều 23 Quyết định số 10/2017/QĐ-UBND ngày 29/3/2017 của UBND thành phố H quy định về việc hỗ trợ đối với hộ gia đình, cá nhân sử dụng đất nông nghiệp được giao và đã tự chuyển đổi mục đích sử dụng đất sang xây dựng công trình, có nêu:

1. Đối với hộ gia đình, cá nhân đã tự chuyển đổi mục đích sử dụng đất sang xây dựng công trình để ở mà không có văn bản ngăn chặn, xử lý của cơ quan nhà nước có thẩm quyền thì ngoài việc được bồi thường theo giá đất nông nghiệp theo quy định, các hộ gia đình, cá nhân còn được hỗ trợ về đất như sau:

a) Hỗ trợ bằng 70% đơn giá đất ở theo bảng giá đất của UBND thành phố đối với trường hợp chuyển đổi trước ngày 15/10/1993.

b) Hỗ trợ bằng 40% đơn giá đất ở theo bảng giá đất của Ủy ban nhân dân Thành phố đối với trường hợp chuyển đổi từ ngày 15/10/1993 đến trước ngày 01/7/2004....

Thứ hai: Đối với các khoản hỗ trợ khác

- Bà Nguyễn Thị Thời là vợ Liệt sỹ Tăng Văn Hải, hy sinh năm 1965 ở Chiến trường B thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Có bố chồng là Tăng Chúc Y hy sinh trong kháng chiến chống Pháp.

Căn cứ điểm d khoản 3 Điều 24 Quyết định 10/2017/QĐ-UBND ngày 29/3/2017 của UBND thành phố Hà Nội quy định. Hỗ trợ khác có nội dung:

“1...

3. Hỗ trợ gia đình chính sách, gia đình đang hưởng chế độ trợ cấp xã hội của Nhà nước theo xác nhận của Phòng Lao động thương binh và Xã hội khi phải di chuyển chỗ ở do bị thu hồi nhà ở, đất ở như sau:

a)...

d) Gia đình liệt sỹ, người có công giúp đỡ Cách mạng đang hưởng trợ cấp hàng tháng, thương binh, người được hưởng chính sách như thương binh bị mất sức lao động từ 21% đến dưới 41% được hỗ trợ 4.000.000 đồng/chủ sử dụng nhà, đất...”

Theo quy định trên thì bà Thời thuộc diện chính sách được hỗ trợ thêm 4.000.000 đồng.

Tuy nhiên, tại Quyết định số 6925/QĐ-UBND về việc phê duyệt phương án bồi thường UBND quận Long Biên chỉ bồi thường về đất nông nghiệp và bồi thường về tài sản trên đất, hỗ trợ ổn định đời sống, đào tạo nghề và thưởng tiền độ mà không hỗ trợ 40% giá đất ở theo bảng giá đất của UBND thành phố H và

không hỗ trợ đối với gia đình chính sách là không đúng quy định của pháp luật, ảnh hưởng đến quyền lợi hợp pháp của gia đình bà Thời. Bản án sơ thẩm đã bác yêu cầu khởi kiện của bà Nguyễn Thị Thời về yêu cầu hủy quyết định phê duyệt phương án bồi thường là không đúng. Do bản án sơ thẩm có vi phạm trong việc đánh giá chứng cứ và áp dụng pháp luật nên bản án phúc thẩm đã sửa bản án sơ thẩm để khắc phục các vi phạm như đã nêu ở trên.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thông báo để Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trong khu vực nghiên cứu, rút kinh nghiệm, nâng cao chất lượng công tác kiểm sát việc giải quyết các vụ án hành chính./.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng-PVTVKSTC (để b/c);
- Vụ 10 VKSTC;
- VC2, VC3;
- Đ/c Viện trưởng VC1;
- Đ/c PVT VC1 phụ trách Viện 3;
- Các Viện nghiệp vụ VC1;
- VKSND 28 tỉnh, thành phố phía Bắc;
- Lưu VT, V3.

Vũ Quang Huy

~AO TÀI/H~